

τοῦ ἀτόμου, τὸ ὅποιον δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω.

Πολλοὶ ἄνθρωποι, συχνὰ βασανιζόμενοι ὑπὸ τῶν νεύρων των, δὲν ὑποφέρουν τὸ οἰνόπνευμα καὶ διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὀφείλουν καὶ ἐντελῶς νὰ τὸ ἀποφεύγουν, ἄλλοι ὅμως πάλιν ὑπὸ τῶν νεύρων των ἄγονται εἰς τὴν πολυποσίαν καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὸ φρενοκομεῖον!

Περὶ δὲ τῆς χρήσεως τοῦ τείου καὶ τοῦ καφέ, σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ τούτων ἡ πόσις ἀμφιβάλλεται ἂν φέρῃ βλάβην εἰς τὸ νευρικόν μας σύστημα. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι τοὺς νευρικοὺς καθιστοῦσι τὰ ποτὰ ταῦτα νευρικωτέρους καὶ μᾶλλον εὐαλότους ὑπὸ τῶν σοβαρῶν ἀσθeneiῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀρχῆθεν εἶνε ἐκτεθειμένος ὁ ἀσύντακτος καὶ ἀνάγωγος αὐτῶν ὄργανισμός.

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ.

ΑΓΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

[Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῆ νέον, ἀλλὰ μεγάλης ἀξίας συγγραφέα, τὸν Eugene Melchior de Voguè, ὃν αἱ λαμπραὶ μελέται του περὶ τῆς ρωσικῆς φιλολογίας ἰδίως κατέταξαν μεταξὺ τῶν πρωτίστων συγχρόνων Γάλλων λογογράφων. Τὸ ὄφος τοῦ Βογκέ, εὐρύ καὶ μεγαλοπρεπές ἄνευ ἐυράσεως, συγχρίνεται δικαίως πρὸς τὸ ὄφος τῶν μεγάλων Γάλλων πεζογράφων, τοῦ Σατωβριάνδου ἰδίως, ὅσοι δὲ ἀνέγνωσαν τὴν ἔξοχον μελέτην τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ περὶ τοῦ Γουλιέλμου Α', τὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων» γλαφυρῶς δὲ μεταγλωττισθεῖσαν καὶ ἐν τῇ «Νέα Ἡμέρα» δὲν θὰ εὐρωσι τὴν σύγκρισιν ὑπερβολικὴν. Εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας παρέχομεν σήμερον δειγμά τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τοῦ νέου ἀθανάτου, δημοσιεύοντες τὸ δραματικὸν διήγημά του, ὃπερ ἀποτελεῖ μίαν τῶν ὠραιότερων σελίδων τοῦ ἐφετεινοῦ «Figaro Illustré».]

Κατὰ τὸ παρελθὸν φθινόπωρον, εἶχομεν ἐξέλθει εἰς κυνήγιον ἐν τῷ κυβερνεῖῳ τοῦ Ριαζάν. Ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκυνηγοῦμεν ἀγρίας νήσας ἐπὶ μεγάλου τινὸς τενάχους. Τὸ τέλμα ἐφαίνετο καταδῆλως ὅτι ἦτο τεχνητὴ λίμνη, ἡ ὁποία εἶχε σκαφῆ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, πρὸς στολισμὸν τοῦ παραδείσου μεγιστάνος τινος. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐξαφανίσει ἡ φύσις. Κυρία τοῦ μέρους μετέβαλε τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τῆς λίμνης, ἰδιορρυθμῶς ἐξελείφουσα τὰς εὐθείας γραμμὰς ὑπὸ πυκνήν συστάδα καλαμώνων, ἰτεῶν καὶ λευκῶν. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τενάχους, ἀραιουμένης τῆς συστάδος, διέκρινέ τις ἀπωτέρω ἐπὶ κατωφερείας, μέγα καὶ ὀγκώδες οἰκοδόμημα, τὸ ὅποιον ἐν μέρει περιέθεεν ἥρειπωμένους περίβολος μετ' ἐπάλλεως. Τὸ φεσδαλικὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα ἐκέντησε τὴν περιέργειάν μου, διότι οὐδέποτε εἶχον ἴδει ὅμοιον αὐτοῦ ἐν Ρωσίᾳ. Ἐκτός τῶν ρωσικῶν πόλεων αἱ λίθιναι οἰκοδομαὶ εἶνε σχεδὸν ἄγνωστοι. Οἱ μεγάλοι δὲ γαιοκτῆμονες ἀρκοῦνται νὰ περιφράσωσιν τὰς οἰκίας των δι' ἀπλοῦ φραγ-

μοῦ ἐκ πασσάλων ἢ τὸ πολὺ διὰ περιβόλου ἐκ πλίνθων, ὑψουμένου μέχρις ἀναστήματος ἀνδρός! Τὰ ὑψηλὰ τεῖχη μετ' ἐπάλλεων ὑπάρχουσι μόνον πλησίον παλαιῶν τινῶν μοναστηρίων, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε, κατὰ τὰς ταρταρικὰς ἐπιδρομὰς, ἐγρησόμενον ὡς φρουρία. Ὅταν λοιπὸν τὴν μεσημβρίαν συνηθροίσθημεν οἱ κυνηγοὶ διὰ νὰ προγευματίσωμεν, ἠρώτησα τὸν παρακαθήμενόν μου, κτηματίαν τοῦ τόπου, ἂν τὸ κτίριον ἐκεῖνο ἦτο ἀρχαία μονή.

— Παντελῶς μοῦ ἀπήντησε. Κυνηγοῦμεν εἰς τὰ κτήματα τοῦ Β. (1) Δὲν ἠκούσατέ ποτε τὴν ἱστορίαν τοῦ πύργου, τοῦ πρώτου αὐτοῦ κυρίου τοῦ διαβόητου Βασίλη Ἰβάνοβιτς Β...; Εἶνε μία ἀπὸ τὰς θλιβερωτέρας ἀναμνήσεις τῶν χρόνων τῆς δουλοπαροικίας.

Εἶχον ἀόριστον γνώσιν τῶν παραδόσεων, τῶν συνδυαζομένων πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Βασίλη Β..., ἐνὸς τῶν ἀγριωτέρων καὶ σκληροτέρων χωροδеспοτῶν, οἱ ὅποιοι ἤμασαν κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Α', ἀλλ' ἐδυσπίστου πρὸς τὰς παραδόσεις ταύτας, γνωρίζων διὰ ποίων ὑπερβολικῶν χρωμάτων οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς ἐξεικόνισαν τοὺς χρόνους τῆς δουλοπαροικίας. Ἡ τραχύτης τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας ἐμετριάζετο πάντοτε ἀπὸ τὰ πατριαρχικὰ ἦθη τῆς ρωσικῆς ἀριστοκρατίας. Τὴν δυσπιστίαν ταύτην ἐξέφρασα πρὸς τὸν σύντροφόν μου.

— Ἐχετε δίκαιον, μοῦ ἀπήντησε, δὲν εἴμεθα τόσο σκληροί, ὅσον μᾶς παρέστησαν. Τὸ δόγμα ἦτο ἀπεχθές, ἀλλ' ἐφηρμόσθη πολὺ ἡπιώτερον ἢ πολλαχού τῆς Εὐρώπης ὁ τιμαριωτικὸς κώδηξ. Τὸ μέγαλον σφάλμα ἡμῶν, οἱ ὅποιοι ἐξεπολιτίσθημεν ἀργά, εἶνε ὅτι διετηροῦμεν τὰ ἦθη ταῦτα, ὅταν εἶχον καταστῆ πλέον ἀσυνῆθη εἰς τὴν Δύσιν καὶ ἡ λοιπὴ Εὐρώπη εἶχε γείνει σεμνότυφος καὶ εὐκόλως ἐσακνδάλιζετο. Ἡ συνείδησις τῆς τὴν ἔτυπτε διὰ παλαιὰς ἀμαρτίας καὶ ἐξέσπασεν εἰς τὴν ῥάχιν μας. Πρέπει ὅμως νὰ ἡμολογήσωμεν, ὅτι ἔχομεν καὶ μερικὰς λυπηρὰς ἐξαιρέσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλύτερα εἶνε ὁ Βασίλης Β... Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ αἰῶνος, ἐδιόικησε τὸ διαμέρισμα τοῦτο ὡς κατακτητής. Θὰ εἶχα πολλὰ νὰ σὰς διηγηθῶ περὶ τοῦ φοβεροῦ δεσπότη, ἂν ἐπανελάμβανα ὅλας τὰς διηγήσεις, τὰς ὁποίας ἀνετριχιάζω ἀπὸ φόβον ὅταν ἤκουα κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν. Μοῦ τὰς διηγείτο ὁ πατήρ μου, ὁ ὁποῖος ἦτο συνομήλικος καὶ γείτων του.

Ὁ Βασίλης Β... εἶχεν ἐντὸς τοῦ λίθινου αὐτοῦ περιβόλου, φρουρὰ δὲ λογγοφόρων τὸν ἐφύλαττεν. Οἱ στρατιῶταί του ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ σχοινοῦ

(1) Ἐπειδὴ ἡ ἱστορία αὕτη μέχρι τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν εἶνε ἀληθής, τὸ ὄνομα τῆς οικογενείας, γνωστότατον ἐν Ρωσίᾳ, ἀναγράφεται ἀπλῶς διὰ τοῦ ἀρχικοῦ γράμματος.

καὶ τοῦ παλουκιού, καὶ ἐξετέλουν χωρὶς ἀντίρρησης ὅλας τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις τοῦ αὐθέντου των. Ἐν ἀνεκδοτον ἀρκεῖ νὰ δείξῃ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐφηρμόζετο ἡ συνοπτικὴ αὐτῆς δικαιοσύνη. Οἱ χωρικοὶ κάποιος μικρὰς περιοχῆς, ἡ ὁποία συνώρευε μὲ τὰ κτήματά του, ἐστασίασαν ἐναντίον τοῦ δεσπότη των, ὁ ὁποῖος παρεπονέθη δι' αὐτὸ εἰς τὸν Β... «Πούλησέ μου τὸ κτήμα σου καὶ ἐγὼ τοὺς βάζω γῶσι,» εἶπεν ὁ Βασίλης Ἰβάνοβιτς εἰς τὸν φίλον του. Ἡ ἀγορὰ ἐγένει ἀμέσως. Τὴν ἐπιούσαν ὁ Β... μὲ τὴν σωματοφυλακὴν του διευθύνθη κατὰ τῶν στασιαστῶν. Οἱ λογχοφόροι περιέζωσαν τὸ χωρίον, εἶχον δὲ διαταγὴν νὰ μὴν ἀφήσουν νὰ περάσῃ οὔτε ἄνδρας, οὔτε γυναῖκα, οὔτε ζῶον κανέν. «Οὔτε κότα νὰ μὴν ξεμουτίσῃ» τοὺς εἶχε διατάζει ὁ Βασίλης. Ἐσώρευσαν εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας ἄχυρα καὶ ἔβαλαν φωτιά. «Ὅλο τὸ χωριὸν ἐκάηκε ὡσάν λαμπάδα καὶ οὔτε κότα δὲν ἐξεμούτισε. Ὁ Β... ἐκράτησε τὸν λόγον του καὶ ἡ στάσις κατεστάλη ἅπαξ διὰ παντός.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἠγάπα τὰ ἄνθη. Δὲν ἤμπορεῖ κανεὶς τῶρα νὰ φαντασθῇ μὲ ποίαν ἀνήκουστον πολυτέλειαν ἔζων οἱ ἀρχαῖοι Ρῶσοι μεγιστάνες, τοῦλάχιστον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι, ὅπως ὁ Β..., δὲν εἴξευραν τί εἶχαν. «Ὅλον αὐτὸ τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον κυνηγοῦμεν, ἦτο λαμπρὸς κήπος. Βλέπετε ἐκεῖ κάτω αὐτάς ταις λευκαῖς; Ἐκεῖ ἦτο ἓν εἶδος τεχνικῆς νήσου, ἡ ὁποία τῶρα ἐκαλύφθη ἀπὸ λάσπην καὶ ὁ λαὸς εἶχε δώσει χαρακτηριστικὸν ὄνομα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ τοῦ παραδείσου. Τὸ ὠνόμαζε: *Τὸ στοιχειωμένο περιβόλι*. Ἐδῶ ἐγένοντο αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις, τὰς ὁποίας διέτασεν ὁ ἄγριος δεσπότης. Ἐν ἰκρίωμα, μία ἀγγὼν καὶ εἰς τροχὸς ἦσαν διαρκῶς ἐστημένα ἐντὸς αὐτοῦ. Ὅσους ἔφεραν εἰς τὸ μέρος αὐτὸ δὲν ἐπέστρεφον πλέον καὶ οἱ δουλοπάροικοι ἤρχοντο διὰ τὰ παραμικρότερα σφάλματα.

Ἐπανειλημμένως αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἠθέλησαν νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν τυραννίαν τοῦ Βασίλη Β..., ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ Βασίλης ἦτο ἐπιτήδειος ἄνθρωπος, εἶχε μεγάλην παρουσίαν καὶ καλοὺς συνηγόρους εἰς τὴν Πετρούπολιν. Ἐπωφελεῖτο ἀπὸ κάποιαν τυχαίαν σύγκρουσιν δικαιοδοσιῶν καὶ ἐκέρδιζε πάντοτε καιρόν. Ἡ οἰκία, τὴν ὁποίαν βλέπετε, εἶνε κτισμένη ἐπὶ τῶν ὀρίων τῶν κυβερνειῶν τοῦ Ριαζάν καὶ τοῦ Βλαδιμίρ. Ἡ γραμμὴ, ἡ ὁποία χωρίζει τὰς δύο ἐπαρχίας, διέρχεται ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν μεγάλην αἴθουσαν αὐτοῦ καὶ σημειοῦται εἰς τὸ μέσον μὲ κόκκινον χρῶμα. Ὅταν ἤρχετο νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις ὁ διοικητὴς τοῦ Ριαζάν, ὁ Β... τὸν ἐδέχετο εὐγενῶς, ἐπέρνα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς κόκκινης γραμμῆς καὶ διετεινέτο ὅτι ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν εἶχε πλέον καμμίαν δικαιοδοσίαν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐὰν πάλιν ἤρχετο νὰ τὸν

ἐνοχλήσῃ ὁ διοικητὴς τοῦ Βλαδιμίρ, ὁ Βασίλης Ἰβάνοβιτς ὡπισθοδρόμει εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ κυβερνειοῦ τοῦ Ριαζάν καὶ παρέπεμπε τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Τσάρου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του. Ἐπὶ τέλους, μετὰ τὸ σκάνδαλον τῆς πυρπολήσεως τοῦ χωρίου, οἱ δύο διοικηταὶ ἀπεφάσισαν νὰ ξεμπερδεύσουν καὶ συνεφώνησαν νὰ συναντηθῶν καὶ οἱ δύο εἰς τὸν πύργον τοῦ Βασίλη. Ἄλλ' εἰς τὸν τελευταῖον σταθμόν, ὁ διοικητὴς τοῦ Ριαζάν εὗρεν ἓνα ταχυδρόμον, ὁ ὁποῖος τοῦ ἔφερε ἓνα μέγαν φάκελλον καὶ ἐπέστρεψεν ἀποτόμως εἰς τὴν θέσιν του, ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι σπουδαῖα ὑποθέσεις τὸν ἀνεκάλεσαν. Αἱ κακαὶ γλώσσαι ἀργότερα εἶπον ὅτι ὁ φάκελλος περιεῖχεν ἑκατὸν χιλιάδας ρούβλια.

Ἀπὸ ὅλας τὰς διηγήσεις τοῦ πατρός μου περὶ τοῦ Βασίλη Β... μία κυρίως ἔμεινεν ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν παιδικὴν μου φαντασίαν. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἤμην παρὼν εἰς τὴν σκηνὴν, τόσον συγχὰ ἤκουσα νὰ τὴν διηγῆται ὁ φιλαλήθης ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος παρέστη αὐτόπτης μάρτυς αὐτῆς. Ὁ Βασίλης Ἰβάνοβιτς εἶχε πλέον γηράσει, αἰφνιδία δὲ ἀσθένεια τὸν ἔρριψε βαρεῖα εἰς τὸ στρώμα· ἓνα πρωτὸν ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς δουλοπαροίκους τὸν θάνατον τοῦ κυρίου των. Δὲν εἶνε βέβαια ἀνάγκη νὰ σᾶς εἶπω ὅτι οἱ πένθιμοι ἤχοί της ἀντήχησαν εἰς τὰς ψυχὰς των φαεινότερον ἀπὸ τὴν μάλλον χαρμύσνον κωδονοκρουσίαν. Ἀπὸ ὅλα τὰ γειτονικά χωρία χωρικοὶ ἠκολούθησαν τὸν ἱερέα, διὰ νὰ βεβαιωθῶν ἐξ αὐτοψίας τὴν εὐτυχῆ εἰδησιν· ἐγένισαν τὸν πύργον. Ὁ φοβερὸς δεσπότης ἦτο ἐξηπλωμένος εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, φοβερώτερος ἀκόμη μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου εἰς τὴν μορφὴν ἦτο μόνος, ἔκειτο ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ γύρω του ἔκαιον αἱ λαμπάδες. Οἱ συγγενεῖς του, οἱ ὁποῖοι εἶχον κληθῆ ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν, δὲν εἶχον φθάσει ἀκόμη· οἱ σωματοφυλακῆς του ἐφοδῆθησαν τὴν ἀντεκδίκησιν τῶν χωρικῶν καὶ εἶχαν γείνει ἄφαντοι. Ὁ ἱερεὺς τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ ἀφῆκε, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν κανδηλάπτῃ νὰ ψάλλῃ ἔως τὸ πρωτὸν τὰ νεκρώσιμα τροπάρια.

Ἄλλ' οἱ χωρικοὶ δὲν ἐβγήκαν μαζῆ μὲ τὸν ἱερέα· δὲν ἐχόρταιναν νὰ βλέπουν νεκρὸν τὸν ἐκθρόν των. Ἄμα ἔμειναν εἰς τὸν πύργον ἐλεύθεροι, ἠκροάσθησαν κατ' ἀρχὰς σιωπηλοὶ τὰς προσευχὰς τοῦ κανδηλάπτου, ὅστις ἐψιθύριζεν εἰς μίαν γωνίαν τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐλεύου μετ' ὀλίγον ὅμως ἐθάρρευσε καὶ συνομιλία θορυβώδεις ἐκάλυψεν τὴν φωνὴν τοῦ ψαλμοῦ. Εἰς νέος χωρικός ἔφερε ρακὴν καὶ οἱ χωρικοὶ ἤρχισαν νὰ τρώγουν καὶ νὰ πίνουν. Ὁ πατήρ μου καὶ κάτι ἄλλοι γείτονες ἐπροσπάθησαν νὰ ἐμποδίσουν τὰ ἱερόσυλα αὐτὰ ὄργια, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τοὺς ἤκουε· οἱ χωρικοὶ ἦσαν ἔξω φρενῶν· ἐκρα-

τοῦντο ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ ἐχόρευον περίξ τοῦ πτώματος, ἐτραγωδοῦσαν, ἐφώναζαν, ὠρόντο ὑβρίζαν καὶ ἐβλασφήμουν τὸν νεκρόν. Οἱ πλεόν μανιώδεις ἐτραβοῦσαν τὰ μουστάκια του καὶ τοῦ ἐβγαζαν ταῖς τρίχες. Ὁ παλληκαρᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχε φέρει τὴν βότκα, ἀδειασε τὸ ποτῆρι τοῦ ἀγιασμοῦ, τὸ ἐγέμισε ρακὴ καὶ τὸ ἔχωσε διὰ τῆς βίας εἰς τοὺς ὀδόντας τοῦ νεκροῦ :

— Νὰ σκυλόπετσο ! πιεὶ στὴν ὑγειὰ τῶν σκλάβων σου !

Αἰφνιδίως τὸ ποτῆρι ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἔγεινε θρύμματα· ὁ χωρικός ὤρμησε πρὸς τὰ ὀπίσω ἔντρομος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ, τοὺς ὁποίους εἶχε σφαλίσει ὁ ἱερεὺς, ἤνοιζαν. Ἐβλεπον γύρω τοὺς περιεστώτας μὲ βλέμμα σατανικόν, κολασμένον. Εἰς τὴν στιγμήν, ἄκρα σιωπὴ ἐβασίλευσε. "Ὅλοι ἀπελιθάθησαν εἰς τὴν θέσιν ὅπου τοὺς εὔρε τὸ βλέμμα τοῦ νεκροῦ· οἱ περισσότεροι ἔπεσαν γονατιστοί. Δὲν ἤκούετο πλέον ἄλλο ἀπὸ τὴν ἔρρινον φωνὴν τοῦ κανδηλάπτου, ὅστις ἐξηκολούθει τὴν ψαλμωδίαν του.

Πρὶν τελειώσῃ ὁμως τὸ τροπάριον ὁ γέρον ἀνεκάθησε· μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤνοιζαν τὰ χεῖλη· οἱ χωρικοί, ἄφωνοι ἀπὸ τὸν τρόμον ἐνόμιζον ὅτι καὶ ἡ φωνή, ἡ ὁποία ἀνέβαιναν εἰς τὰ χεῖλη του, ἤρχετο ἀπὸ τὴν Κόλασιν :

— Εὐστάθιε, σὺ ὁ ὁποῖος μὲ ὑβρισες, ἔλα ἐδῶ· καὶ σὺ, Παχώμιε, ὁ ὁποῖος ἤγγισες τὴν κεφαλὴν μου· καὶ σὺ, Μίχα, ὅπου ἐτράβηξες τὰ μουστάκια μου—ἀπτηρίθμησεν ἀκριβῶς ὅλους ὅσοι εἶχον βάλει χεῖρι ἐπάνω του καὶ τὸ ἔγκλημα ἐκάστου—αὐρίον θὰ κρεμασθῆτε. Οἱ ἄλλοι θὰ μαστιγωθοῦν. Παιδιά ! σχοινιά καὶ δέστε τους !

Ὁ γέρον οἰκονόμος τοῦ πύργου ὑπῆγε νὰ φέρῃ τοὺς σωματοφύλακας. Μέχρις ὅτου δ' ἔλθουν, κανεὶς οὔτε ἐσκέφθη κἂν νὰ κινηθῆ, νὰ ἀντισταθῆ ἢ νὰ φύγῃ. "Ὅταν οἱ στρατιῶται ἐμβῆκαν, ὁ κύριος ἦτο ὄρθιος καὶ ἐδέσποζε τῶν γονυπετῶν χωρικῶν. Ὑπέδειξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του ποίους ἔπρεπε νὰ συλλάβουν. Ἐπειτα ἐπῆρε ἐν ρούθλιον ἀπὸ τὴν τσέπην ἐνὸς ὑπηρέτου καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὸν κανδηλάπτην :

— Πῆγαινε εἰς τὸ διάβολο, γαιδοῦρι. Καὶ κύτταξε μὴν ξαναγυρίσης νὰ κάμης τὴν δουλειά σου ἐδῶ, ἂν δὲ σὲ προστάξω ἐγώ, γιὰτὶ θὰ σοῦ κόψω τὰ πόδια....

Τὴν ἐπιούσαν οἱ ἐνοχοὶ ἐκρεμάσθησαν ὅλοι εἰς τὸ *Στοιχειωμένο περιβόλι*.

Ὁ Β... διηγήθη εἰς τὸν πατέρα μου, ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ληθάργου του, οὔτε μίαν στιγμήν δὲν ἐσκοτίσθη ὁ νοῦς του. Ἦκουσε ὅλας τὰς συνομιλίαις, ἀντελήφθη ὅλα τὰ ἐπεισόδια, μέχρις οὗ ἡ καταληψία διελύθη, εἴτε ἐνεκα τοῦ σφοδροῦ θυμοῦ, εἴτε ἐκ τοῦ

καυστικοῦ ὑγροῦ, τὸ ὁποῖον ὁ χωρικός τοῦ ἔρριψεν εἰς τὸν λάρυγγα. Ἄλλ' ὅταν ὁ ἐντόπιος ἱατρός ἠθέλησε νὰ ἐξηγήσῃ εἰς μερικοὺς χωρικοὺς πῶς ἡ αὐθέντης τῶν ἐσηκώθη, ἐνῶ τὸν ἐνόμιζον νεκρόν, ἐννοεῖτε ὅτι ἔχασε τὰ λόγια του. Δι' ὅλον τὸν λαὸν τοῦ Ριαζάν, ὁ Βασίλης Ἰβάνοβιτς ἐπίστρεψεν ἀπὸ τὴν Κόλασιν, διὰ νὰ κρεμάσῃ ἀκόμη μερικοὺς δούλους. Ἐκτοτε οἱ δυστυχεῖς ἄνθρωποι ἔχασαν κάθε ἐλπίδα ἀπελευθερώσεως· εἶδαν πλέον ὅτι ὁ κύριός των ἐπερίπαιζε τὴν θεῖαν δύναμιν, ὅπως ἐπερίπαιζε τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τσάρου. Πολλοὶ δὲ ἐπέστησαν ὅτι ἦτο αὐτὸς ὁ ἀθάνατος Σατανᾶς.

Ὁ Β... ἐζῆσε καὶ ἐτυράνησε ἀκόμη πολλὰ ἔτη. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμα πλέον εἰς τὰ χωρία του οὔτε νὰ ἀναστενάξῃ. "Ὅταν ἀπέθανε εἰς τὰ σωστά, κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ τὸ πιστεῦσῃ καὶ οἱ κληρονόμοι του ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐπαρραζενεύοντο διὰ τὴν παραδειγματικὴν εὐπείθειαν τῶν ἀνθρώπων των. Οἱ ἀγαθοὶ χωρικοὶ ἐπερίμεναν πάντοτε τὴν ἐπάνοδον τοῦ μισητοῦ Βασίλη. Ἀκόμη καὶ τώρα οἱ γέροντες, ὅταν διέρχωνται αὐτὸ τὸ τέλμα, σταυροκοποῦνται. Οἱ νέοι, τὰ γερὰ κεφάλια, παραδέχονται ὅτι ὁ Βασίλης Ἰβάνοβιτς ἀπέθανεν ἐπὶ τέλους· ἀλλὰ πιστεύουν ὅτι τὸ σῶμά του ἤρχισε νὰ λυῶνῃ μόνον μετὰ τὴν 19 Φεβρουαρίου, τὴν ἡμέραν τῆς χειραφεσίας. Κατὰ βάθος δὲ δὲν ἔχουν ἄδικον. Τὸ γένος τῶν Βασιληδων ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξέλιπεν ἐκ Ρωσίας. — Ἄλλὰ ὁ ἥλιος πέφτει. Πᾶμε νὰ βαρέσωμε τῆς πάπτες, ὅπου ἔπεσαν πίσω ἀπὸ τὸ *Στοιχειωμένο περιβόλι*.

(Eugène Melchior de Vogüé)

Δ.Γ.Κ.

ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΙ

Ἡ συλλογὴ καὶ ἀναγραφή ἐθίμων, ἡθῶν, ἐορτῶν καὶ παντὸς ἐν γένει στοιχείου τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βίου, καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει σωζομένων παρὰ τῶ ἐλληνικῷ λαῷ, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν πόσον συμβάλλει εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ διαλεύκανσιν τοῦ ἐθνολογικοῦ καὶ κοινωνικοῦ συνδέσμου τοῦ ἐνοῦντος ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους ἔλληνας μετὰ τῆς σεπτῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος, οἱ δὲ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐνδιατρίψαντες καὶ ἐνεγκόντες εἰς φῶς τὰ παρὰ τῶ λαῷ τηρούμενα ἐτι περισπούδαστα λείψανα καὶ μαρτύρια τοῦ ἐθνικοῦ βίου, εἰσῆνεγκαν ἀληθῶς πολλοῦ λόγου ἀξίαν τῇ πατρίδι ἱστορίᾳ εἰσφοράν. Ἐν Κεφαλληνίᾳ τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, ἡ γλῶσσα καὶ ἐν γένει ὁ χαρακτήρ τῶν κατοίκων εἰσὶν ἐλληνικώτατα, τῆς δὲ περὶ τούτων